

СУТНІСТЬ КАПІТАЛУ ПІДПРИЄМСТВА

Вінницький національний технічний університет

Анотація

В роботі розглянуто сутність капіталу підприємства.

Ключові слова: капітал, фінансовий стан, джерело доходу.

Abstract

The essence of the enterprise capital is considered in the work.

Keywords: capital, financial condition, source of income.

Вступ

Аналіз фінансового стану підприємства завжди відігравав велику роль, саме йому завжди приділяється велика увага, оскільки, він являється найважливішим показником функціонування підприємства, та являє собою всю інформацію про його діяльність. На сьогоднішній день, капітал- є однією з найголовніших складових фінансового аналізу та займає важливу роль у розвитку підприємства

Теоретичні засади дослідження капіталу підприємства знайшли відображення в публікаціях таких учених, як: І.Т. Балабанова; І.О. Бланка; К. Макконелла, С. Брю ; О.Г. Білої; Дж. Нітзан ; И. Шумпетера; І. Фішера ; К. Маркса; Д.Е. Пономарьова; Н.О. Байстрюченка, В.В. Концева.

Метою даної роботи є визначення сутності капіталу підприємства.

Результати досліджень

Капітал є однією з найскладніших та найважливіших економічних категорій. Капітал підприємства, в свою чергу розглядається як фактор виробництва. Як відомо, термін "капітал" походить від лат. *capitalis* – головний. Єдиної точки зору щодо змісту та економічної інтерпретації капіталу не існує, у сучасній економічній літературі є багато визначень капіталу підприємства (таблиця 1). Отже, капітал підприємства- це сукупність засобів виробництва, цінностей у матеріальній, грошовій та нематеріальній формах, які забезпечують його власникові одержання додаткової вартості.

Структура капіталу це співвідношення власних, позикових і залучених ресурсів у матеріальній та нематеріальній формах, яке формується підприємством у процесі своєї фінансово-господарської діяльності для здійснення її наступного фінансування [8].

Доречно сформована структура капіталу є основою для досягнення головної мети підприємства, а саме забезпечення зростання ринкової вартості підприємства та зростання доходів власників. Формування структури капіталу відбувається в рамках політики управління капіталом підприємства, яка є невід'ємною складовою фінансової політики підприємства[9].

Процес формування капіталу підприємства вимагає дотримання наступних принципів: врахування перспектив розвитку підприємства; забезпечення відповідності між обсягом залученого капіталу та обсягами активів підприємства; забезпечення оптимальної структури капіталу; мінімізації витрат при формуванні капіталу з різних джерел; забезпечення високоефективного використання капіталу в процесі функціонування[8]

В свою чергу ж структура капіталу підприємства формується за допомогою внутрішніх та зовнішніх джерел, які зацікавлені в його розвитку та розширенні.

Таблиця 1 - Підходи науковців до визначення поняття «капітал підприємства»

Автор	Капітал підприємства – це
О.Г. Біла. [1]	сукупні грошові ресурси, що використовуються на підприємстві; авансований у господарську діяльність капітал власний, позичений і залучений у сукупності.
І.О. Бланк [2]	загальна вартість засобів в грошовій, матеріальній і нематеріальній формах.
Є.Ф. Брігхем [3]	необхідний фактор виробництва, він включає компоненти боргу, нерозподілений прибуток, привілейовані акції і звичайні акції.
Л.І. Катан [4]	капітал являє собою накопичений шляхом заощаджень запас економічних благ у формі грошових засобів і реальних капітальних товарів, що залучаються його власниками в економічний процес як інвестиційний ресурс і фактор виробництва з метою отримання доходу, функціонування яких в економічній системі базується на ринкових принципах і пов'язано з факторами часу, ризику і ліквідності.
Е.Ф. Югас [5]	сукупність грошових, матеріальних та нематеріальних ресурсів підприємства, які створюються за допомогою різних джерел і використовуються ним для здійснення операційної, фінансової та інвестиційної діяльності з метою отримання прибутку.
А.М.Поддєрьогін [6]	це кошти, якими володіє підприємство для здійснення своєї діяльності з метою отримання прибутку.
І. Ю. Єпіфанова [7]	сукупність усіх ресурсів, які є в наявності підприємства, використання яких дозволяє отримувати прибуток та досягати цілей підприємства

Основною метою формування капіталу є задоволення потреби в придбанні необхідних активів оптимізації його структури з позиції забезпечення умов ефективного його використання [8]. Капітал підприємства складається з власного капіталу та зобов'язань підприємства [10]. Зобов'язання підприємства складаються з довгострокових і поточних зобов'язань, забезпечень наступних витрат і платежів та доходів майбутніх періодів.

Основними складовими капіталу підприємства є матеріальні та нематеріальні активи, грошові засоби та ринкові цінні папери. В залежності від цього існують різні форми капіталу: економічний, культурний, людський, соціальний, адміністративний, політичний, символічний, фізичний [11].

На основі проаналізованих джерел можемо узагальнити [12], що до фізичного капіталу відносяться засоби виробництва. Людський капітал представляють як, накопичений людиною за певний період часу запас різноманітних навичок, знань, досвіду, який в майбутньому позитивно впливає на прибуток підприємства. До людського капіталу відносять: ноу-хау, креативні ідеї, різноманітні корисні здібності, культура в офісі, цінності тощо.

П'єр Бурдьє визначає соціальний капітал як наявність корисних соціальних зв'язків, які в подальшому використанні можуть призвести до отримання вигоди. Економічний – представляється, як прибуток та власність підприємства загалом, а культурний – освіта, довіра та об'єкти культури. Символічний капітал вчений виділяє у межах соціального та на його думку він пов'язаний з авторитетом та репутацією. Політичний капітал П. Бурдьє описує, як довіру та визнання, за допомогою яких людина наділяється владою.

Адміністративний капітал тісно пов'язаний з політичним, але сутність його полягає в здатності регулювати доступ до ресурсів і використовуючи особливі позиції влади і авторитету[13].

Висновок

В результаті дослідження ми можемо зробити висновок, що науковці приклали багато зусиль для визначення сутності «капіталу підприємства». Проаналізувавши декілька з них стало зрозуміло, що це поняття є досить складним та багатостороннім. Отже, капітал підприємства- це сукупність засобів

виробництва, цінностей у матеріальній, грошовій та нематеріальній формах, які забезпечують його власникові одержання додаткової вартості.

Будь-яка підприємницька діяльність завжди починається з вкладення капіталу, і подальший розвиток підприємства залежить від нього. За рахунок капіталу підприємства здійснюються витрати підприємств на виробництво та реалізацію товарів, робіт і послуг, а також інші витрати, пов'язані з діяльністю підприємства.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Біла О.Г. Фінансове планування і фінансова стабільність підприємств. Фінанси України. 2010. № 4. С. 112–119
2. Бланк І.О. Управління формуванням капіталу Київ : «Ника-Центр». 2008. 510 с.
3. Брігхем Є.Ф. Основи фінансового менеджменту Київ : Центр навчальної літератури, 2008. – 560с.
4. Катан Л.І. Фінансовий менеджмент: навч. посібник / Л.І. Катан, Л.І. Бровко, Н.П. Дуброва, Н.В. Бондарчук. – Суми: «Довкілля», 2009. – 184 с
5. Югас Е.Ф. Економічна сутність та види капіталу підприємства/ Е.Ф. Югас, О.І. Олексик // Науковий вісник Ужгородського університету. Серія Економіка. – 2014. – Випуск 2(43). – с.63-67.
6. Поддєрьогін А.М. Фінансовий менеджмент Київ.: КНЕУ, 2008. – 536 с.
7. Єпіфанова І. Ю., Супрун В. В. Особливості управління капіталом підприємств легкої промисловості. Вісник Хмельницького національного університету. Серія "Економічні науки". 2020. № 5. С. 74-78.
8. Щербань О.Д., Невдчина О.І. Теоретичні аспекти визначення сутності та структури капіталу підприємства. Приазовський економічний вісник, 2019 № 3 С.284-289 URL: http://pev.kpu.zp.ua/journals/2019/3_14_uk/49.pdf
9. Душак М.І. Структура капіталу як умова формування ефективної фінансової архітектури підприємства. Вісник СумДУ. Серія «Економіка», 2018 №3 С.44-53 URL: <https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream-download/>
10. Дмитрук В.О., Максимець Ю.В. Сутність категорії «капітал підприємства» відповідно до сучасних досліджень в цій сфері. Електронне наукове фахове видання «Ефективна економіка» 2020. №5 URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/5_2020/101.pdf
11. Єпіфанова І. Ю., Джеджула В. В. Фінансовий аналіз та звітність : практикум. Вінниця : ВНТУ, 2017. 143 с.
12. Капітал. Енциклопедія сучасної України : у 30 т / ред. кол. І. М. Дзюба [та ін.] ; НАН України, НТШ, Ін-т енцикл. дослідж. НАН України. 2001–2020.
13. Ділан Райлі. Класова теорія Бурдьє: вчений як революціонер. 2017 URL: <https://commons.com.ua/uk/klassevaya-teoriya-burde/>

Беркатюк Юлія Олександрівна – студентка групи МФК-176, факультет менеджменту та інформаційної безпеки, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця, e-mail: yuliaberkeyuk884@gmail.com

Науковий керівник: Єпіфанова Ірина Юрійівна – доктор економічних наук, професор кафедри фінансів та інноваційного менеджменту, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця

Julia O. Berkatiuk – Department of finance and Information Security, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, email: yuliaberkeyuk884@gmail.com

Iryna Yu. Yepifanova – Doctor of Econ. Sc., Professor of Finance and Innovation Management, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia